

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMANE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ.
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 150 Lei la an.

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13-74

Patriarhia Românilor

Cuvântarea D-lui Dr. Ion Lupaș rostită în
camera deputaților la 17 Febr 1925.

D-le presedinte, d-lor deputați,

Înălțarea bisericii noastre naționale la treapta de patriarhie, constituie fără îndoială un eveniment de mare importanță istorică în dezvoltarea poporului și a statului românesc (aplauze).

Generația actuală, care a avut rara fericire de a vedea cum se împlinște sub ochii săi unitatea națională-politică a poporului român, avea datoria să aducă acest prinos de recunoștință instituției, care dealungul veacurilor, a ocrotit și perpetuat unitatea sulească a neamului nostru peste toate granițele vameșilor și care tocmai prin puterea sa spirituală a meritat cu drept cuvânt, ca un profund cugetător al neamului nostru, cum a fost Mihail Eminescu, să o înfățișeze ca pe însăși „mama neamului românesc”. (Aplauze). Dacă alte popoare ortodoxe și-au complectat cu mult înaintea noastră organizațiunile lor bisericăstă-naționale, dacă în istoria lor întâlnim cu veacuri înainte titlul de patriarh și instituțiunea patriarhală, evenimentele cari s'au petrecut în zilele noastre ne indicau, cu toată seriozitatea, că și organizația ierarhică a bisericii române trebuie să fie complectată cu demnitatea, care semnifică însăși plenitudinea puterii ierarhice.

Este, deci, deplin justificată și unanimitatea glasurilor care a însoțit hotărîrea aceasta în ședința Sfântului Sinod la 4 Februarie și entuziasmul dela Senat, și manifestarea impunătoare prin căldura și sinceritatea ei, care crează o atmosferă neobișnuit de senină în ședința de azi a Camerei deputaților. Dar nu numai din punct de vedere național este evenimentul acesta de mare importanță. Întreagă creștinătatea trebuie să aibă un sentiment de bucurie în clipa aceasta, când numărul patriarhiilor sporește, când însăși venerabila institu-

țiune patriarhală înregistrează, prin votul nostru, un progres însemnat.

Să-mi fie deci îngăduit, să examinez proiectul acesta de lege întâi în raport cu evoluțiunea milenară a instituției patriarhale, apoi în cadrele vieții noastre naționale, și la sfârșit, să arăt ce aspirațiuni specific ardeleni și ce fel de nădejdi ale fraților noștri de peste granițe se îndreaptă către cel dintâi patriarh al tuturor Românilor (aplauze).

Din punct de vedere al evoluțiunii creștine universale, cred că nu poate fi nici decum indiferentă întrebarea, ce cale va urma această nouă patriarhie românească în cursul organizării și activității sale viitoare? Ceeace avem înaintea noastră, ca rezultat al evoluțiunilor paralele din răsărit și din apus, trebuie să mărturisim chiar dela început, că nu ne oferă destul de bune îndemnuri nici într'o direcțiune, nici în cealaltă. Instituțiunea patriarhală s'a dezvoltat pretutindeni sub covârșitoarea înrăurire a împrejurărilor istorice-politice și în directă legătură cu ele. Ea a progresat în mod mai independent în părțile apusene, s'a dezvoltat însă într'un chip mai puțin lumesc, în părțile răsăritene. Diferențierea aceasta a creștinismului apusean de cel răsăritean e suficient explicabilă, de o parte, prin deosebirea dintre spiritul idealismului grecesc și dintre spiritul raționalismului practic roman, de altă parte, prin împrejurările istorice-politice, cari s'au desfășurat mai favorabil pentru apus, decât pentru răsărit. O împrejurare favorabilă și cu urmări salutare în evoluția patriarhiei apusene, a fost faptul că imperiul roman de apus a căzut aproape cu o mie de ani, înaintea imperiului roman de răsărit. Astfel, dispărând din cetatea eternă supremul reprezentant al puterii politice, farmecul aproape mistic, legat de numele acestei cetăți, puterea și strălucirea vechiului centru al vieții romane a început a se concentra în întregime asupra reprezentantului puterii spirituale. Împrejurarea aceasta a făcut cu putință ca dezvoltarea patriarhiei apusene să fie cu mult

mai amplă, să îmbrățișeze domenii de activitate cu mult mai vaste, să pătrundă nu numai în viața sufletească, ci și în cea materială, economică și politică a credincioșilor săi îndrumându-o în direcțiile și pentru scopurile sale lumesti. Hlamida cezariană a fost înlocuită cu reverenda pontificală, coroana imperială cu tiara papală și legiunile romane care pătrunseseră odinioară până la cele mai îndepărtate periferii ale imperiului, au fost succedate de legiuni monahale cucerind popoarele tinere, nu cu arma, ci cu puterea crucii, și robindu-le nu cu mijloacele despotismului laic, ci cu puterea cuvântului iscusit. În felul acesta patriarhia apuseană a ajuns chiar să se abată dela scopurile fixate de însuși Intemeietorul bisericii creștine care a spus că împărăția sa „nu este din lumea aceasta”. Papismul a înființat însă o împărăție, care adeseori urmărea scopuri prea apropiate de interesele acestei lumi trecătoare. A înființat statul teocratic medieval, care se afla cu puterea imperială, uneori în armonie și în concordanță, alteori în dușmănie acută, iar cu statele naționale, în conflicte, când tănuite, când fățișe, care vedem că se perpetuează până în zilele noastre. Cazul conflictului recent dintre imperialismul Vaticanului și dintre Franța democratică nu e desigur decât o zălă — și nu va fi ultima — din lanțul milenar de conflicte, care au umplut atâtea pagini ale istoriei universale. Desvoltarea patriarhală din apus ne-a dat deci sistemul papo-cesarismului. Are dreptate istoricul englez James Bryce, când afirmă în interesanta sa carte despre „Sfântul imperiu roman”, că oamenii mari, pe cari i-a crescut Roma medievală, spre a-i ridica în scaunul papal, au fost ca și cesarii cei vechi ai imperiului, buni administratori, legislatori și bărbați de stat; ei înșiși rarcori au fost cuprinși de entuziasm religios, au știut însă foarte bine, cum să utilizeze și să direcționeze entuziasmul altora. Astfel nu e mirare, că papa dela Roma a devenit cel dintâi suveran între principii apuseni. Ca un semn de respect deosebit pentru vechile tradiții, reprezentanții lui se bucură până în ziua de astăzi la curțile catolice, de întâietate în rang față de reprezentanții politici ai celorlalte state și guverne. Este însă o întrebare destul de ispititoare, dacă această iscusită diplomatie papală corăspunde pe deplin cu adevărata menire a bisericii lui Christos? dacă acest sistem imperialist al Vaticanului intră în cadrele evangheliei

Mântuitorului nostru Isus Christos, care ne îndrumă așa de lămurit, să dăm Chesarului cele ce sunt ale Chesarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu?

Întrebarea aceasta complicată nu poate pretinde în clipa de față și dela locul acesta un răspuns. Mă mărginesc deci a constata că desvoltarea răsăriteană prezintă tocmai tipul contrar. Supraviețuind imperiul roman din răsărit cu un aproape un mileniu căderea celui din apus, patriarhia din Constantinopol, ori de câtă atențiune s'ar fi bucurat din partea împăraților romani și mai târziu bizantini, ori câte privilegii i-s'au acordat, nu a fost în stare să concentreze exclusiv asupra sa toată strălucirea imperiului, ci a rămas covârșită de reprezentanții puterii politice, care rezidau, după anul 330, în această cetate împărătească. Concepțiunea imperialistă așează pe reprezentatul politic totdeauna într'un rang superior față de reprezentantul puterii spirituale. Ceeace spune episcopul Optatus într'o scriere a sa contra donatistilor, că nu e statul în biserică, ci biserica în stat și că deasupra împăratului nu poate să fie decât singur Dumnezeu, — nu este o concepție pur medievală, ci este una perpetuă, pe care chiar în pragul timpurilor moderne a căutat să o introducă în Franța un om de mărimea și însemnătatea lui Napoleon. El se ocupa cu gândul să așeze definitiv în capitala Franței pe patriarhul apusean după ce îl ridicase din Roma, reînviind scene de luptă înverșunată asemănătoare celor din timpul lui Filip cel frumos și Bonifaciu VIII. Planul acesta îl motiva mai târziu spunând, că dorea să devină Parisul capitala bisericească a lumii creștine. Avea el însuși idei așa de bune despre talentele sale eclesiastice, încât credea, că ar fi putut să conducă lumea bisericească cu aceeași iscusință, cu care a înțeles a o cârmui pe cea politică. Cum încerca să introducă concepțiunea aceasta cesaro-papistă în sufletele tinere, vedește catehismul tipărit în zilele lui, din care catehism copiii Franței învățau că Napoleon este chipul lui Dumnezeu pe pământ, că a servi și onora pe împărat, însemnează a servi și onora pe însuși Dumnezeu.

Concepțiunea aceasta, firește, dupăcum n'a putut fi strămtorată numai în limitele evului mediu, n'a fost oprită nici la granițele Franței lui Napoleon. Ea se ivește și în viața altor națiuni. Ea a ispitit și va continua să ispitească

și pe conducătorii autocrați ai altor state atât din apus cât și din răsărit. Din această scurtă înfățișare a împrejurărilor istorice și politice apare destul de explicabil faptul că patriarhii constantinopolitani au rămas feriți de ispita de a face vre-o incursiune sistematică și permanentă în domeniul politic, străin de misiunea lor. N'au lipsit însă a face importante servicii atât bisericii prin creștinarea diferitelor popoare din raza influenței lor, cât și statului prin sprijinul neprecupețit, pe care au înțeles să-l dea la toate ocaziile. Scutită de vanități imperia- liste lumesti, biserica răsăritului a conservat însă tradițiile creștine cu mai multă fidelitate, după cum recunosc chiar învățații teologi mai obiectivi din apus. A favorizat în același timp organizarea și independența bisericilor naționale în măsură mai largă decât cea încuviințată de sistemul centralist apusean. D-l raportor a amintit în expunerea de motive, că lucrul acesta le-a fost îngăduit și popoarelor din vecinătatea noastră, care îndată ce au ajuns la o expansiune a puterii lor politice, s'au grăbit să-și afirme suveranitatea națională și pe tărîmul vieții spiritual bisericești. Așa, vedem cazul la Bulgar, foarte de timpuriu, încă la începutul secolului al X-lea, când cărmuitorul lor, Simion, după ce izbutise a-și întinde stăpânirea asupra Peninsulei Balcanice, revărsând-o și asupra unei părți din nordul Dunărei, și-a schimbat titlul de Cneaz, cu acela de Tar și dându-și seamă că un împărat, nu poate stăpâni cu suficientă strălucire decât având alături de sine un patriarh, a ridicat rangul mitropolitului bulgar la acela de patriarh.

Dl Popa Liscanu, în monografia istorică a cetății Silistra, ne arată că timp de 40 de ani, un astfel de patriarh — Damianos — și-a avut reședința în cetatea Silistrei, deci pe teritoriul patriei noastre, mai târziu se amintesc patriarhi bulgari la Ohrida și din timpul lui Ioan Asan la Târnova.

Același fenomen, vedem că se petrece și la Sârbi a căror putere politică înfloarește în cursul veacului al XIV-lea, când țarul Stefan Dușan, nepotul voevodul ardelean Ladislau Borza, înalță pe mitropolitul Ioanichie din Ipec la rangul de patriarh. Tot astfel Rușii la sfârșitul secolului al XVI-lea, profitând de călătorla patriarhului Ieremia din Constantinopol în Rusia, ridică pe Iov mitropolitul Moscovei, la rangul de patriarh.

Toate aceste popoare din preajma noastră, au izbutit deci cu mai multă îndrăzneală, să înfăptuiască așa de timpuriu complectarea organizației lor ierarhice-bisericești.

Pentru ce noi am întârziat așa de mult, de ce tocmai poporul nostru și-a adus aminte așa de târziu de îndeplinirea unei datorii firești? Oare nu au știut să prețuiască după cuviință această cea mai înaltă demnitate ierarhică? Ori n'a avut încredere în destoinicia conducătorilor săi bisericești? Nici unul, nici altul din aceste motive socot că nu au determinat întârzierea pe care o constatăm. Poporul nostru nu a făcut până astăzi pasul acesta, determinat fiind de o parte de înăscuta modestie a sufletului său național, de alta de împrejurările neprielnice cari l-au împiedecat să-și complecteze organizația sa politică. Situația în care s'a găsit veacuri de-a rândul, nu i-a îngăduit a se gândi la titluri mai multe și mai pompoase decât acelea, a căror povară știa că e în stare s'o poarte cu vrednicie în împrejurările grele ale traiului său zbuciumat.

Condițiunile bisericești însă pentru înființarea patriarhiei române mi-se pare că erau date prin străvechia organizare unitară a bisericii noastre. Ele ies la iveală în cursul veacului al XVI-lea, după cum arată prefața unei cărți tipărite la Brașov, în 1581 „Evanghelia cu învățătură”. În această prefață editorul cărții, judele brașovean „Hrăjilă Lucaci”, dându-și seamă că neamul românesc are două categorii de mitropoliți, unul în sudul Carpaților care era „Exarh al plaiurilor”, și altul în nord, care era oarecum sufragane al celui dintâi, ajunge în oarecare perplexitate, când vrea să arate care este raportul lor ierarhic. Negăsind termenii potriviți, pe cel din sudul Carpaților îl numește „arhimitropolitul Serafim dela Târgoviște”, iar celuilalt îi zice: „marele mitropolit, luminatul Chenadie al Ardealului și al Orăziei”.

Titulatura aceasta neobicinuită de „arhimitropolit”, firește că nu putea să însemne în împrejurările istorice de atunci, altceva decât o adevărată demnitate de erarh patriarhal.

Probabil la sfârșitul secolului al XVI-lea, când unitatea națională-politică a fost înfăptuită măcar în mod trecător, prin sabia vitează a lui Mihai Viteazul, dacă acest Domn al tuturor românilor ar fi avut norocul să poată consolida creațiunea sa, n'ar fi lipsit să aducă la îndeplinire înființarea unei patriarhii românești. Știm din hotărârile sinodului care s'a ținut la Iași în

zilele lui, că avea tendința hotărâtă de a înlătura din scaunele de conducere ale bisericii elementele străine, dupăcum acelaș lucru iese la iveală în mod foarte lămurit din programul politic al partidului național de sub conducerea lui Matei Basarab. Acest partid își formula pe la 1630 în privința aceasta următorul postulat: „să nu fie volnic patriarhul din Constantinopol să trimeată în țara noastră nici mitropolit, nici episcopi, nici egumeni, ci acela pe care îl va alege sfatul și țara, acela să păstorească, iar patriarhul să-i dea numai binecuvântarea, dupăcum a fost din veac”. Iată deci exprimarea așa de hotărâtă a dreptului de autonomie bisericească proprie! Tendința aceasta de independență națională-bisericească se poate urmări din veac în veac, accentuându-se tot mai puternic. Dar, veți întreba, pentru ce nu s'a procedat la desăvârșirea unității și libertății naționale-bisericești măcar la 1859 după Unirea Principatelor? Bărbații conducători de atunci ai Principatelor Unite își dădeau seama că nu săvârșesc un act definitiv, că ei pun numai piatra cea din capul unghiului pentru clădirea, care avea să se înalțe în zilele noastre și să se desăvârșească în forma unității naționale politice, (aplauze generale). De aceea legea sinodală din 1872 ne face impresiunea, că este alcătuită ca ceva foarte provizor. De aceea vedem că lipsește din legea pomenită tendința de a încheia deplin organismul național-bisericesc. Se mulțumeste legea numai cu dispozițiunea, prin care mitropolitul Ungro-Vlahiei devine „primat” un fel de „primus inter pares” între cealalți episcopi și îi dă dreptul de a fi președintele Sf. Sinod, însă o jurisdicțiune asupra celeilalte mitropolii nu i-se putea da. Această o vedem dintr'un regulament al an. 1873, în care se spune că raporturile dintre aceste două mitropolii, a Munteniei și a Moldovei rămân cu desăvârșire neatrinse cum a fost „ab antiquo” — rămân mitropolii coordonate și neatârnavarea uneia de cealaltă se afirmă în măsură așa de mare, încât amândoi mitropoliții sunt îndatorați prin acel regulament, că dacă ar voi să călătorească unul în eparhia celuilalt, să-i ceară prealabil învoirea și binecuvântarea. Este adevărat că tomosul patriarhal din 1885, despre care a făcut și d. raportor amintire în expunerea sa, încuviințând autochefalia bisericii ortodoxe române spune că orice dispozițiune ar lua conducătorii bisericii în privința organizării

administrative și în privința demnităților eclesiastice este bună luată, fiindcă aceste măsuri trebuie să se acomodeze totdeauna cu situațiunea politică a țărilor. În privința aceasta tomosul nu face decât să redea în alte cuvinte dispozițiunea canonului 17 dela sinodul ecumenic din Calcedon (451) care spune, că de câteori se va înoui o cetate prin voia împăratului „ordinea bisericească trebuie să se acomodeze ordinei civile și politice”. Este evident, că Bucureștii erau și atunci, după unirea din 1859 o cetate întru câtva înnoită, nu mai era cetatea dinainte de această dată importantă în istoria neamului nostru, dupăcum capitala României de astăzi nu mai este sau n'ar trebui să mai fie cetatea dela 1916. Va să zică înnoirea capitalei, transformarea Țării Românești, în ce privește situația ei politică, a justificat deplin procederea corporațiilor de conducere bisericească, să nu mai întârzie cu măsurile privitoare la desăvârșirea organizațiunei ierarhice.

În acelaș tomos se spune că biserica românească va avea dreptul ei firesc a se conduce de sine, ținând seamă numai de tradițiunea continuă și neîntreruptă a bisericii ortodoxe.

În temeiul acestor dispozițiuni legale și canonice; în virtutea împrejurărilor fundamentale schimbate ale zilelor noastre era deci firesc ca, îndată ce s'au întâlnit la sfat. conducătorii noștri bisericești din cele 4 provincii mitropolitane, să procedeze la lucrările pregătitoare pentru unificarea constituțională și administrativă a organizațiunei noastre bisericești. Căci în privința credinții și a practicelor religioase am fost de veacuri unificați.

Inițiativa — fie-mi permis să o spun — a pornit dintr'un congres preoțesc ținut la Sibiu în primăvara anului 1919. A fost continuată cu asiduitate în conferințele întrunite în vara aceluiași an la Sinaia. A fost apoi complectată prin așa numita „constituantă bisericească”, convocată aici la București, spre a trimite din sânul său 15 delegați: 3 în numele mitropoliei din Muntenia, 3 în numele mitropoliei moldovene, 3 în numele mitropoliei ardelenice, 3 în numele mitropoliei bucovinene și 3 în numele celei basarabene, ca să pregătească proiectul de lege necesare pentru această unificare.

Intr'una din sedințele ținute în cursul lunii Mai 1921, frații din Basarabia ne-au adus la cunoștință că dorința preoțimeii basarabene era să se înființeze patriarhia bisericii române cât mai

mai jos p. 5
Lombauer

curând. Ardelenii au sprijinit propunerea fraților din Basarabia. Din partea reprezentanților bisericii din vechiul regat s'au ridicat însă obiecțiuni îndreptățite punându-se întrebarea: cum să se înființeze patriarhia când, deocamdată, biserica ortodoxă română nu dispune nici măcar de mijloacele necesare pentru a face față trebuințelor de astăzi? S'a mai spus apoi că ar fi necesar, ca ridicarea aceasta a bisericii noastre la rangul de patriarhie să se poată face în înțelegere cu toate celelalte patriarhii din răsărit. Astfel s'a întâmplat, domnilor deputați, că acea comisiune de 15 a lăsat chetiunea patriarhiei fără să o cuprindă în proiectul său de lege. A rămas deci să fie rezolvată de factorii de conducere bisericească și politică a statului nostru, când aceștia vor socoti momentul oportun. Ar fi fost de dorit, bineînțeles, ca momentul acesta să fi precedat încoronarea dela Alba-Iulia. Regele tuturor Românilor ar fi meritat să i-se citească molitva de încoronare de către patriarhul tuturor Românilor (aplauze). Dar, dacă patriarhia se înființează cu oarecare întârziere, momentul e totuși înălțător. Se bucură toată suflarea românească, dupăcum ați binevoit a auzi din declarațiunile, cari s'au făcut aici de către conducătorii autorizați ai tuturor partidelor politice.

Se pune însă întrebarea ce aport va aduce la progresul civilizației creștine patriarhia care se înființează acum? Ce cale va urma ea, în cursul dezvoltării sale organizatorice, morale și culturale din viitor: calea papo-cezarismlui apusean sau pe aceea a cezaro-papismului răsăritean? Cred că în interesul națiunii române este să nu urmeze nici calea dintâi, nici pe a doua, ci să-si croiască o cale a sa proprie. Calea cea dintâi, indicată de dezvoltarea apuseană, nu poate și nu trebuie să o urmeze, fiindcă nici interesele religioase nici cele naționale nu reclamă, și nu admit ca biserica să creeze aci o putere lumescă politică separată, care în anume împrejurări să devină rivală, sau chiar ostilă statului național român. Calca a doua, calea cezaro-papismului răsăritean, deasemenea cred că nu poate fi ducătoare la scop, fiindcă ea ar anihila în mare parte forțele creatoare ale patriarhiei române. Incredându-se prea mult în ajutorul statului, ea nu ar dezvolta până la maximum posibil acele energii latente ale sufletului național, dela inactivarea cărora se așteaptă cu drept cuvânt purificarea morală și

înălțarea culturală-religioasă a neamului nostru. Ar putea să ajungă adeseori în situația penibilă de a fi silită să renunțe poate chiar la demnitatea sa, ori să nesocotească anume interese vitale pentru progresul său. (Aplauze).

Deci, în mod firesc, va trebui să-si croiască patriarhia noastră o cale a sa proprie. Calea aceasta o vedem indicată prin libertatea și autonomia, pe care i-o garantează de-o parte constituția țării, iar de altă parte, o prevede noul proiect de lege, care va fi adus nu peste mult timp în debaterile Corpurilor Legiuitoare. Dar este lucru de sine înțeles că organizațiunea această constituțională autonomă, pentru a-și putea da toate roadele cari se așteaptă dela inactivarea ei, trebuie să fie lăsată în deplină libertate, să nu fie nici odată împietată din partea unor incursiuni dictate de interese străine bisericii. Tărâmul ei să fie totdeauna lăsat numai la înțelepciunea factorilor de conducere bisericească pentruca și răspunderea să fie întregă a lor.

Bine înțeles, statul prin legea pe care o votează acum, ia asupra sa obligația morală de a se îngriji să pună la dispoziția patriarhiei mijloace suficiente pentru a dezvolta o activitate spirituală și culturală potrivită cu importanța acestei instituțiuni. Și, întrucât statul singur nu ar putea să pună la dispoziție aceste mijloace în mod integral, conducătorii bisericii vor înțelege și vor năzui să adune din munificența credincioșilor mijloace, cum le-am adunat și noi în Transilvania, în măsură destul de considerabilă în raport cu împrejurările grele, care s'a consolidat și cu care a avut să lupte necontenit autonomia noastră bisericească.

Cred că este înainte de toate neapărată trebuință ca aci, în centrul patriarhiei, în capitala statului nostru, să ființeze cât mai curând un mare institut de educație și viață religioasă (aplauze prelungite), un institut care să nu satisfacă numai trebuințele țării și ale bisericii ci să-si poată revărsa binefacerile sale religioase și culturale asupra întregului orient ortodox (aplauze), un institut în care să se poată perânda an de an tinerele generații ale neamului nostru, alături de ale neamurilor omodoxe. Astfel se va face o apropiere sufletească, se vor consolida relațiunile de bună înțelegere și armonie creștină, ca să se pregătească biserica noastră ortodoxă română a colabora la înfăptuirea idealului, pe care îl urmă-

rește cu asiduitate marea alianță mondială pentru înfrățirea popoarelor prin biserică.

Ați avut prilej Domnilor deputați să auziți sau să citiți, cum unii din scriitorii nostri iubitori ai ortodoxiei exprimă un fel de teamă că prin patriarhiile naționale s'ar slăbi prea mult legătura de unitate în biserică ortodoxă, că n'ar fi o conducere atât de unitară, cum se vede în biserică apuseană. Cred că temerile acestea sunt în bună parte exagerate. Unitatea bisericilor ortodoxe este — dupăcum se exprimă tomosul patriarhal din 1885 — însuși Mântuitorul Isus Christos, temelie și piatra cea din capul unghiului a întregului creștinism, deci o unitate de ordin pur spiritual, iar nu una din ordin material-administrativ.

Cred însă că cu prilejul acțiunilor comune și al colaborărilor pe care trebuie să le facă și patriarhia noastră, alături de celelalte patriarhii, în mod cu mult mai sistematic decât în trecut, se va afla modalitatea potrivită și pentru construirea unei corporații de conducere permanentă a tuturor acestor patriarhii, care să poată coordona acțiunea lor, să poată păzi puritatea doctrinei în toate ramificațiile acestei ortodoxii răsăritene, dupăcum s'a întâmplat astfel și în secolul XVII, când neamul nostru a putut să dea în persoana moldoveanului Petru Movilă un apărător și codificator al punctelor de credință ortodoxă, amenințată atunci din partea confesiunilor eterodoxe.

În chipul acesta socot, domnilor deputați, că patriarhia, care se înființează acum, ar putea să aducă mari servicii și creștinătății și însuși statului nostru, contribuind la ridicarea prestigiului său atât în afară de granițe, cât și înăuntrul granițelor teritoriului nostru, impunând respectul cuvenit acelor scaune mitropolitane, cari deși s'au dezvoltat sub regimul streine, au fost totuși în stare să-și creeze așezări solide și încăpătoare, cari iată, pot servi acum drept temelie la noua legiferare constituțională-bisericască.

Oricine ar face o comparație, cât de fugitivă între starea în care se găsește azi mitropolia Ungro-Vlahiei sau a Moldovei și între a mitropoliei din Bucovina, sau din Ardeal, sau din Basarabia, va vedea că comparațiunea aceasta este în multe privințe — o spunem cu durere — în detrimentul celor două dintâi. Lucrul se explică însă prea lesne prin faptul că sub vechile regimuri streine, neavând noi posibilitatea de

a ne afirma pe teren politic, toate energiile noastre creatoare s'au concentrat numai pe câmpul activității bisericesti, culturale, școlare și economice, pe când în vechile principate, ca și în vechiul regat, energiile cele mai de valoare au fost atrase totdeauna spre problemele politice de stat, care reclamau o rezolvare mai urgentă. Au rămas deci în serviciul bisericii numai energiile, pe care nu le-a angajat în deplină măsură statul. Pe de altă parte lipsind — după analogia, pe care am cercat a o schița la începutul acestei cuvântări, între dezvoltarea bisericască apuseană și între cea răsăriteană — lipsind, zic, din preajma centrelor noastre ierarhice din provinciile desrobite reprezentantul național al unei puteri politice, toată strălucirea s'a concentrat numai asupra reprezentanților bisericesti, cari s'au bucurat de înaltă venerațiune înaintea propriilor lor credincioși în multe cazuri și înaintea streinilor, ca niște adevărați principii ai bisericii, fiind îmbrățișați cu toată căldura entuziasmului religios și național de către mulțimea credincioșilor.

Speranțele pe care românimea ardeleană le leagă acum de înființarea patriarhiei izvorăsc, domnilor deputați, în deosebire din postulatul cuprins în punctul al doilea al programului național-politic, pe care și l-a dat pe Câmpia Libertății în anul 148. Mulțime adunate acolo, după ce și-au exprimat în primul punct al programului, dorința și postulatul lor de a se bucura de independența națională în viața politică a statului, au spus în rândul al doilea, după sfatul lui Simion Bărnuțiu și al tovarășilor săi de idei, că națiunea română pretinde ca biserică sa națională, fără distincțiune de confesiuni, să fie liberă și independentă de oricare altă biserică streină. Și mai departe au spus că națiunea română cere „reînființarea sinodului anual cu deputați, clerici și mirenești”. Este deci în drept românimea ardeleană întreagă să vadă în înființarea patriarhiei realizarea, sau măcar un început de realizare al acestui program religios-politic din 1848. După ce în adunarea dela Alba-Iulia și-a înfăptuit la 1 Decembrie 1918 independența și unitatea națională-politică, acum își vede îndeplinită independența și libertatea bisericască, mai rămânând ca o problemă a viitorului unitatea bisericască integrală a tuturor fiilor poporului nostru.

Să sperăm că după dobândirea libertății și

independenței nu va mai întârzia mult nici această unitate bisericească în cadrele căreia să se poată afirma principiul suveranității naționale fără nici o știrbire, dându-ne puțința să revendicăm în concertul religios al popoarelor creștine locul ce ni-se cuvine ca unor elemente coordonate, iar nu subordonate autorităților bisericești străine. (Aplauze).

România ardeleană mai are, domnilor, un motiv de bucurie deosebită prin faptul, că cel dintâi patriarh este un fiu răsărit din sânul țărânimii ardelenne (aplauze prelungite), fiul țărănilor răposați întru Domnul, în cursul anului trecut, însă vrednic să-i pomenim în această adunare, Gheorghe Cristea și Domnița, născută Coman din Toplița română. Iar părintele său sufletesc a fost un oier din Săliște, badea Ioan Hertia, care întâmplându-se cu afacerile sale economice în acele părți, a ținut pe pruncul evlaviosilor creștini Gheorghe și Domnița sub apa sfințită a botezului. (Aplauze).

Amintesc acest amănunt biografic numai cu scopul de a învedera și cu prilejul acesta, ce comori sufletești de valoare sunt în sânul țărânimii noastre (aplauze prelungite).

Am convingerea că, dacă țărâניה aceasta, va fi lăsată să se desvolte în libertate, după însușirile cu care este înzestrată de către Atotputernicul Dumnezeu, va da în viitor, statului și bisericii noastre, energii asemănătoare celor cari sălășluiesc în sufletul celui dintâiu patriarh român (aplauze prelungite).

Când Inalt Prea Sfinția Sa, azi Prea Fericit Patriarh al tuturor Românilor, a pornit ca tânăr episcop în primăvara anului 1910, dela Sibiu, către Caransebeș, ca să-și ocupe scaunul episcopesc, calea lui a fost o adevărată cale de triumf. Smerența mea, care păstorea atunci poporul din protopopiatul Săliștei, mi-am permis să-i fac o urare urare, exprimând dorința să nu rămână prea mult timp în Banat, cci să se întoarcă cât mai curând la Sibiu ca să continue și să desăvârșească opera marelui Șaguna. Provedința divină, ale cărei cărări sunt în adevăr nepătrunse de mintea omenească, a împlinit această dorință în măsură mai largă și mai generoasă decum a putut s'o exprime atunci, sub stăpânire străină, celce are profunda mulțumire de a putea vorbi astăzi în deplină libertate înaintea acestei adunări. Din Caransebeș Inalt Prea Sfințitul Miron nu s'a întors la Sibiu, ci a venit la București (aplauze prelungite și îndelung repetate).

Suntem însă mângăiați în convingerea că și scaunul patriarhal dela București, își va da toată silința, omeneste posibilă, să aducă la îndeplinire idealul nemuritorului mitropolit Șaguna, prin organizarea pe baze deplin autonome, a întregii patriarhii românești (aplauze). Dorind să vedem înfăptuită cât mai curând această organizare de încheiere țin să spun că gândul tuturor fraților noștri ortodoksi români de peste granițele țării, în special, al celor de peste linia demarcațională, care sfâșie Banatul în două și care au făcut odinioară parte din turma păstorită de I. P. S. Sa, este în acest moment îndreptat spre adunarea noastră. Toți asteaptă ca Inalt Prea Sfinția Sa, să nu-i dea uitărei, să-i cuprindă pururea în rugăciunile sale, să le trimită merinde sufletească, prin cărți bisericești, cum ne-au trimis și nouă în timpuri grele marii Erarhi ai Țării Românești și ai Moldovei: Varlaam și Dosoftei, Teodosie VestemEANUL și Antim, ca și atâția alți urmași vrednici, cari au strecurat neconțenit cartea românească peste toate granițele păzite de vameși străini (aplauze prelungite). Sper că va găsi mijloacele necesare spre acest scop, fiindcă știu că are în sufletul său dragoste nestinsă pentru toți fiii poporului nostru. Prin dragostea cea sfântă, care se face tuturor toate, ca pe toți să-i mântuiască, va reuși să înlătore orice piedeci, pe cari vameșii ar cerca să i-le arunce în cale.

Închei, domnilor, făcând urarea ca patriarhia noastră să fie atât sub conducerea Prea Fericitului Miron I, cât și sub a tuturor celor ce o vor cărmui după vreme, în toate împrejurările, un stâlp de întărire pentru statul român și o pârghe de înălțare morală pentru toți fiii poporului nostru (aplauze prelungite și îndelung repetate).

Cărți de propagandă

În vremea din urmă au apărut în tipar mai multe broșuri cu scopul de a promova propaganda religioasă morală la poporul nostru. Amintim la locul întâi broșurile Institutului biblic din București. Despre acest institut s'a făcut amintire de mai multe ori în gazeta noastră. Este o instituție creată de Sf. Sinod cu jertfe mari și servește cu deplină competență scopurile propagandei religioase morale. Stăruim și de astădată asupra broșurilor apărute până acum

indemnând preoțimea noastră să le răspândească în popor și să le utilizeze, deoarece corespund pe deplin scopului. Au apărut până acum cinci broșuri și anume: Nr. 1 Lazar Diacul de dr. S. Stanca, Nr. 2. Patimile Mântuitorului de Pr. Criveanu, Nr. 3. Impotriva beției de I. P. S. dr. Miron Cristea, Nr. 4. Două întâmplări minunate de Gala Galoction, Nr. 5. Durerea Sf. Vineri și Soarele sfintelor Paști de arh. Scriban. Fiecare broșură costă 5 lei.

Amintim apoi două broșuri de păr. Iosif Trifa din Sibiu, care a adunat din „Lumina Satelor” în două volume tâlcuirile evangheliilor. Una intitulată: „Cetiri și tâlcuiri din biblie cu chipuri și icoane”, iar cealaltă: „Evanghelia Duminecilor de peste an și tâlcuirea lor, cu 30 ilustrațiuni”. Broșurile au darul de a tâlmăci în limbă ușoară părțile mai însemnate din biblie, și sunt cele mai potrivite pentru popularizare. Cea dintâi costă 10 lei, iar cea a doua 15 lei ex.

În institutul „Presa bună” din Iași a început să apară o serie de povestiri morale religioase traduse din scriitori germani, cu caracter pronunțat catolic. Cu toate acestea broșurile se pot citi cu folos și se pot utiliza.

Până acum sunt apărute 10 numere. Nr. 1. *Doctorul Năzdrăvan*. Nr. 2. *Crucea de lemn*. Nr. 3. *Revărsarea Rîului*. Nr. 4. *Biserița din pădure și Cuibușorul de pasări*. Nr. 5—6. *Arumugum*, istorie din India. Nr. 7—8. *Inginerul Sclavilor*, o istorioară din Brazilia. Nr. 9—10. *Iubiți pe dușmanii voștri*, istorioară din Noua-Zelanda. Fiecare număr costă 8 lei.

În Lugoj în tipografia unui jidan a apărut o broșură: *Cine sunt pocăiții? Apostolii mincinoși în Biblie și în Istorie*. Broșura aceasta formează nr. 1 din o serie de publicații referitoare la sectari editată de dr. Nicolae Brînzeu, canonic în Lugoj. Prețul unei broșuri 8 lei, plus spesele postale. Broșura primă se prezintă în condiții bune ca material informativ și se poate citi cu folos de cei interesați, credem însă că nu poate face față trebuințelor actuale care reclamă față de sectari broșuri populare de polemică militantă în temeiul Sfintei Scripturi, cari să poată convinge direct pe cetitorul din popor despre rătăcirea sectarilor.

Spre Răsărit!

Răsfoind în timpul din urmă publicațiile din capitala Ungariei, ziarul politic național, „Tribuna Nouă” din Arad, află semnele unei revizuirii în mentalitatea presumțioasă maghiară.

Cugetătorii unguri mărturisesc acum că neamul lor, în fondul etnic, este plin de — orientalism, și răsăritul începe a lua în fantazia lor un aspect tot mai bogat în lumină și poezie... „Crestinismul a venit tot din Orient să inobileze cultura Apusului. În milenii anterioare din Orient s'au strecurat fluviile atâtor religii producătoare de varii civilizații, iar prin Hristos — Orientul rămâne până în zilele noastre lumina stăpânitoare a concepțiilor morale omenești”.

„Se naște, pentru cugetătorii maghiari, problema, dacă n'ar fi făcut oare mai bine primul rege maghiar, sftul Ștefan, alăturându-se bisericii orientale? Biserica Romei s'a impus atât de greu în Ungaria cea veche. Timp de câteva secole catolicismul a înfruntat răscoale, cum a fost cea a lui Koppány. Regii arpadieni Béla I și Andrei I n'au putut să se încoroneze normal din pricina acestor răscoale. Iar mai târziu sciziunile pornite de Luther, Calvin au găsit un pământ cald în Ungaria, pentru că erau mai îndurite cu spiritul de independență al rasei maghiare. Ce ar fi pățit ungurii în vremea crucadelor, dacă sfântul Ștefan primea botezul dela principele român al Ardealului, alipindu-se Byzanțului? Oare soarta lui Attila și a regilor arpadieni până la Taksony, nu-i învață că tensiunea fundamentală a rasei este îndreptată împotriva Apusului? Așa, atașați la Roma, au rămas în totcursul veacurilor coada popoarelor apusene”.

În vreme ce vecinii încep a-și da seamă astfel de greșelile mari săvârșite în cursul veacurilor, ca alipiți la biserica Romei, — la noi, la românii ardeleni, se găsesc și astăzi câțiva rătăciți, pentru cari experiența tristă a trecutului n'a produs încă ideea, că orientarea noastră firească duce spre biserica răsăritului, și nu a apusului.

„Tel. Rom”.

ORDINATIUNI

Nr. 20. *Institutul biblic.* Am accentuat de repetite ori în gazeta noastră importanța institutului biblic pentru propaganda religioasă morală pe sate. Broșurile ce apar în acest institut sunt ieftine și acomodate scopului. Preoții noștri pot să-și facă o judecată clară asupra valorii lor din Nr. 1 „Lazar Diacul” care s'a distribuit în toate tractele. Revenim deci încă odată asupra acestei chestiuni și îndemnăm preoțimea noastră să comande aceste broșuri și să le desfacă în șirul poporului. Sf. Sinod asteaptă ca fiecare preot să desfacă barem 100 exemplare. Pentru aceasta se dă fiecărui preot un rabat cuviincios după numărul de exemplare desfăcute. Plata acestor broșuri se va face după desfacerea lor. În astfel de condiții e datorința fiecărui preot să dea atențiune acestei chestiuni, deoarece aceste broșuri nu pot fi decât folositoare preotului în munca sa de moralizare.

* * *

În 15 și 16 Martie a. c. se țin la universitatea din București examenele pentru profesorii de religie. Preoții cari doresc să se supună acestor examene își vor înainta de urgență cererile și se vor prezenta pe ziua susnumită la București.

ȘTIRI

PREOȚI MILITARI. Ni-se comunică din București că în zilele viitoare se va publica *conspicutul preoților primiți în cadrele active ale armatei.*

* * *

SERVICIUL MILITAR. Viitoarea lege asupra recrutării armatei va introduce serviciul militar activ de 2 ani pentru toate armele, afară de marină care va fi de 3 ani.

* * *

Conferințe pastorale. Mitropolia Moldovei a hotărât să țină conferințe pastorale pentru preoți, să se trateze o chestiune de ordine socială și economică națională, care prin firea ei stă în legătură cu cerințele vremii și cu buna stare morală a poporului.

Subiectul e următorul:

„Preotul ca sfătuitor al părinților de familie spre a-și trimite fără preget copiii la școală, îndrumându-i către meseriile casnice de orice fel și către școlile de industrie și comerț, ca cele mai folositoare ocupații.

* * *

Vaticanul și sinodul. Monseniorul Luigi Barlassina, patriarhul roman din Ierusalim, care avea intenția să ție conferințe contra sionismului în diverse țări din Europa, a renunțat la acest proiect, fiindcă Vaticanul nu i-l permis ca să-l puie în aplicare. Ii s'a declarat că Vaticanul dorește să evite tot ce ar putea împedeca o bună înțelegere în Palestina.

„Resto del Carlino”, ziar bine informat asupra afacerilor Vaticanului, declară că monseniorul Barlassina nu va fi rechemat, ci va continua să ocupe în Palestina postul de patriarh roman.

* * *

Regele Bulgariei. Din cercurile oficiale bulgare secomunică știrea că regele Boris al Bulgariei ar fi în primăvara aceasta oaspele României.

Regele Boris care nu a părăsit până acum Bulgaria dela abdicarea părintelui său, s-a hotărât să facă un voiaj în țările Micii Antante. Suveranul bulgar va vizita România, Cehoslovacia, Polonia și Jugoslavia.

Nu se atribuie acestei vizite nici o însemnătate de ordin politic.

* * *

Loturile nu se pot vinde. Guvernul fiind înconștient că unele părți ale țării — și în deosebi în Basarabia — cei împroprietăriți își vând moșicara ce li-s'a dat, a ținut sfat ce e de făcut asupra acestui lucru care poate fi și primejdios pentru țară pânăce străinii cuprind aceste loturi. Sfatul miniștrilor a hotărât să se alcătuiască un proiect de lege puterea cărui cei împroprietăriți nu-și vor putea vinde lotul decât la 5 ani dupăce l-au căpătat și l-au achitat definitiv. Dreptul de cumpărare îl are și atunci statul în prima linie. Statul nu va permite să se vândă loturile decât plugarilor din aceeași comună. Proiectul de lege dupăce se va alcătui va fi la desbatere în Parlament.

* * *

CONGRESUL NAȚIONAL bisericesc al mitropoliei noastre, care fusese amânat astă toamnă, a fost convocat de I. P. S. Mitropolitul Nicolae pe ziua de 2 Martie, Lunia trecută.

Congresul s'a întrunit și a luat în dezbateri proiectul de lege și proiectul de Statut pentru unificarea bisericii noastre din întreaga țară. Duminică a fost dezbătut acest proiect în ședința consistorului mitropolitan Luni în comisia organizatoare a congresului, iar Marți în plenumul congresului. La toate dezbaterile a asistat și d. ministru Al. Lapedatu. Congresul a fost prezidat de I. P. S. Mitropolitul asistat de P. S. Episcopii Iosif al Caransebeșului, Roman dela Oradea-mare și Filaret Musta. Au fost prezenți 46 deputați. Raportorul proiectului a fost d. prof. univ. dr. Silviu Dragomir.

Tot în această sesiune a fost ales consistorul mitropolitan pe periodul de trei ani 1924 până la 1926. În nrul viitor vom da raport amănunțit.

* * *

ALEGEREA VIITORULUI EPISCOP AL ARADULUI. În vederea ocupării postului de episcop al Aradului, devenit vacant prin moartea regretatului Episcop Ioan I. Papp, ven. Consistor din Arad a fixat ziua de scrutinii a deputaților mireni sinodali pe ziua de 5 Aprilie, iar alegerea deputaților din cler pe ziua de 12 Martie 1925.

* * *

Fundațiunea Gojdu. D. deputat Ion I. Lapedatu a fost zilele acestea la Budapesta în chestiuni de interes obștească. Despre fundațiunea Gojdu, d. Lapedatu a declarat unui ziar din capitală următoarele:

„Am constatat, că averea a fost administrată corect și cu devotament prin părintele protosingel Ghenadie Bogoevici, parohul ortodox-român al Budapestei și administratorul averii imobiliare. Rezervele de venituri acumulate din trecut am dispus să fie remise în țară pentru regularea unor aranjamente ale fundațiunii, — ceea ce s'a și întâmplat. Asemenea dispozițiuni am făcut și pentru veniturile curente. Am primit toate datele necesare pentru a putea face încheierea ghestiunii de după război și a pregăti — astfel — materialul pentru viitoarea conferință internațională, care va regula definitiv situația fundațiunii. Ca încheiere d. Lapedatu a spus, că pretutindenea unde a trebuit să se prezinte pentru lămurirea afacerilor fundațiunii Gojdu, la ministerii, la autorități, la bănci etc., i-s'a dat tot concursul, de care a avut nevoie”.

* * *

Premiile naționale. Gazetele din București scriu că premiul de 100 de mii lei, pentru istorie literară, se va da în anul acesta dlui prof. N. Iorga. Premiul pentru poezie, iarăși de 100 mii lei, e vorba să fie vărsat în fondul pentru ridicarea unui monument poetului Mihai Eminescu, în semn de pietate și recunoștință.

* * *

CĂRȚI

La consistoriul nostru sunt depozitate spre desfacere următoarele cărți:

1. Papism și ortodoxism în Ardeal de Dr. G. Ciuhaudu — — 12.— Lei
2. Români ortodocși și Români uniți de Dr. G. Ciuhaudu — 10.— Lei
3. Ortodoxia și creștinismul apusean de P. L. Nicodim — — — 8.— Lei
4. Schisma Românească sau Unirea cu Roma — — — — — 2.50 Lei
5. Analele Asociației „A. Saguna” II. și III. à 20 lei, pentru membri — — — — — 16.— Lei
6. Învățăminte cu icoane (12 cărți postale cu icoane din Sft. Scriptură) — — — — — 10.— Lei
7. Vieța unei mame credincioase de Dr. I. Lupaș — — — 5.— Lei
8. Spice din istoria bisericii de Dr. I. Lupaș — — — — — 5.— Lei
9. O pagină din lupta noastră pentru existență de P. S. N. Ivan — — — — — 5.— Lei
10. „Problema educației sexelor” 8.— Lei
11. „Femeia” de Dr. C. Stanca — 20.— Lei
12. Regule de drept și de morală scoase din Sfânta Scriptură de M. Dupin trad. de M. W. Pacu — — — — — 35.— Lei

Nr. 1100 - 925.

2 - 3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de preot misionar Eparhi 1 sistemizat prin hotărârea Ministerială Nr 19 60 din 18 Iunie 1923, cu locuința permanentă în Cluj, publicăm

Concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare

Retribuțiile sunt:

1. Salarul de bază de 1600 Lei lunar cu toate accesoriile.

2. Bilet de drum liber pe C. F.

3. Spesele de deplasare și diurnă de 200 Lei.

Dela concurenți se cere calificarea pentru parohii de clasa primă, experiența în serviciu pastoral de cel puțin 5 ani, și cu studii academice vor fi preferați.

Petițiile însoțite de documentele necesare și de eventuale alte atestate recomandatoare, se vor înainta Consistorului Eparhial din Cluj în termenul deschis.

Cluj, 18 Februarie 1925.

Consistorul Diec. zan.

Nr. 7769--1925.

2-3

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a din orașul Dej, prin această publicăm concurs cu termen de 30 zile.

Beneficiile împreună cu acest post sunt:

1. Salar de bază dela stat 1250 Lei, plus toate accesoriile, cari să urcă în total la 4230 Lei, pentru unul căsătorit și cu 2 copii.

2. Intregirea la salarul ce-l primește dela stat, cu cel puțin 1000 Lei maximum 1500 Lei lunar, din fondul general administrativ, dacă reflectanțul, respectiv cel ales, e capabil de a încheia bilanț, și are praxă de bancă

Dela reflectanți se cere:

1. Să fie români de legea ortodoxă.

2. Să fie absolvat în regulă o școală comercială.

3. Să fie sănătos și liber de orice obligament militar.

4. Să ocupe numai acest post, neavând voie a primi alte angajamente în alte părți.

Petițiile însoțite cu documentele necesare se vor înainta Consistorului Diec. zan. din Cluj, cel mai târziu până la 25 Martie, a a că alesul va trebui se ocupe la 1 Aprilie postul.

Cluj, la 18 Februarie 1925.

Cluj, la 18 Februarie 1925.

Nicolae Ivin,
ep. sco.

Nr. 48 - 1925.

2-3

O. UR.

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa a III-a din orașul Dej, prin această publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în ziarul diec. zan. „Renașterea“.

Beneficiile parohului sunt:

1. Salar dela stat.

2. Locuință în casa parohială. Supraedificate economice și grădini.

3. Sesiune parohială în mărimea legală.

4. Dela 127 familii câte o jumătate ferdelă graunțe de cucuruz și câte o zi de lucru.

5. Venitele stolare obicinuite.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs, instruite conform legilor în vigoare, în termenul de mai sus subsemnatului oficiu protopopesc și se vor prezenta cu știerea mea într-o Duminică ori sâmbătă la biserica parohială, pentru a se face cunoștință poporului

Dej, la 11 Februarie 1925.

Oficiul protopopesc al tractului ort. roman Dej, în înțelegere cu comitetul parohial competent.

Teodor Herman,
protopop.

Nr. 65--1925

3-3

CONCURS REPETIT

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de clasa II. din orașul Dej, din protopresb. tratul Lupșa, se exscie nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Emolumentele sunt: 1. Porțunea cano-

nică de 4 jugare 9/4 st. cositor, 2. Venitele stolare după stolă mai urcătă, conform împrejurărilor de azi 3. Alte pres-tațiuni dela 218 familii după obiceiul locului în natură 4. Salarul și gradațiile dela stat, conform cvalității ațiunei și anilor de serviciu a celui ales.

Concursele se înaintează în termenul pre-fipt subscribului oficiu, fiind înrestrate cu toate documentele ce le prescriu regu-lamentele, ar concurenții până 8 zile înainte de alege se pot presenta la fața locului spre a cânta, eventual a celebra și a eu-vanta și a face cunoștința și cu poporul.

În lipsa de concurenți cu cvalificație pentru parohiile de clasa II. în lista de candidație între și concurenții cu cvalificație pentru parohiile de clasa III.

Oficiul protopresbiteral ortodox român al Lupșei, în conțelegere cu comitetul și sinodul parohial.

Baia de Arieș, 9 Februarie, 1925.

Vasile Gan,
proto. resbiter.

Nr. 139—1925

3—3

CONCURS REPEȚIT

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. I. Sebeșul-Mare din tractul Huedin să publică concurs repețit cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuința în natură cu supraedificațiile de lipsă și grădina (trei sfert de jugăr).

2. 11 jugare sesiune parohială din care 2 jugare arător iar 9 jugare fânașiu, restul până la 32 jugare e subcomplectare prin Reforma agrară.

3. Lei 30 dela fiecare familie (eca 300 familii fără ale cautorului).

4. Venitele stolare urcate conform scum-petei de azi.

5. Drept de lemne de foc și pășunat.

6. Întregirea dela Stat conform coalei B cu accesoriile legale.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare să vor înainte în termenul indicat subsemnatului oficiu.

Reflectanții pe lângă observarea prescri-selor cuprinse în Regulamentul pentru paro-hii sunt avizați a se presenta în parohie spre a predica a cânta eventual a celebra și spre a face cunoștința cu poporul.

Huedin la 6 Februarie 1925.

Oficiul presb. ort. român al tractului Huedin în conțelegere cu comitetul parohial.

Aurel Muntean,
protopop.

Nr. 64—1925.

3—3

CONCURS

În baza ordinului consistorial din 23 Ianuar 1925 Nr. 326, pentru ocuparea postului pe paroh în parohia de cl. III. Iad cu filia Dorolea în protopresb. Bistriței se publică concurs cu termen de 30 zile de prima apariție în revista „Renașterea“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Întregirea salarului preoțesc dela stat:

2. Locuința în casa parohială cu 3 camere, culina și supraedificate economice.

3. Sexiune pa ocială de 23 jug.

4. Lemne de foc 10 stanj aduși la lo-cuința.

5. Venitele stolare îndătinate.

Reflectanții la acest post își vor înainte cererile de concurs, I gal întogmite, ofi-ciului protopresb. ort. rom. în Bistrița și au voia a se presenta în vre-o duminică ori sarbatoare și în comună spre a face cunoștința cu credincioșii.

Oficiul protopresb. ort. rom. al Bistriței în înțelegere cu Comitetul parohial.

Bistrița, 4. Febr. 1925.

Grigore Pletosu,
protopop.